

HET SPEL VAN
De Gouden Eeuw
De Opkomst van Amsterdam

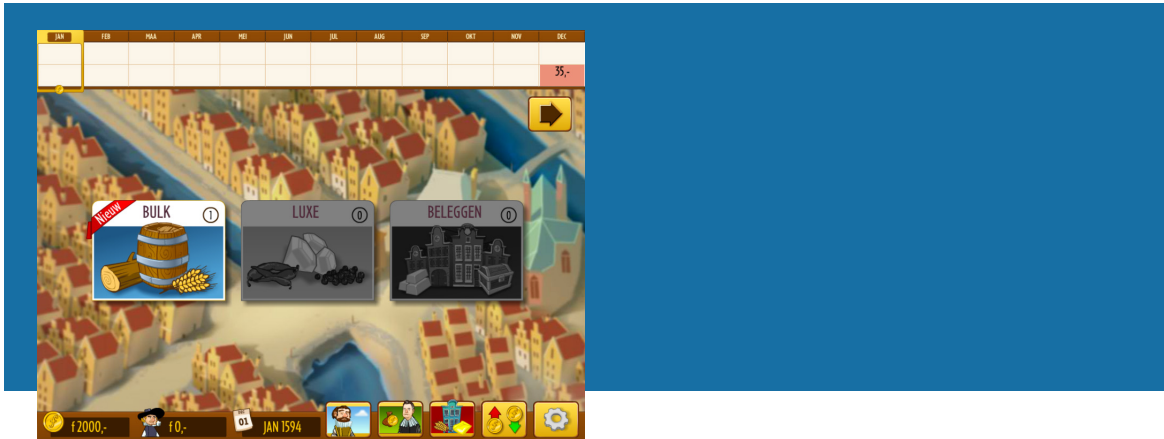
Amsterdam in 1594, aan het begin van de Gouden Eeuw. De Nederlandse kunst, wetenschap en vooral de economie floreren. Ondernemers krijgen nieuwe kansen en kunnen steeds grotere investeringen doen.

Ze financieren deze op allerlei manieren: met contant geld, ingehouden winst, obligaties, zelfs aandelen. De risico's zijn aanzienlijk, maar door de markt nauwlettend te volgen en inkomsten en uitgaven goed op elkaar af te stemmen, verdienen ze veel geld.

Jij ook?

INLEIDING

HET SPEL VAN DE GOUDEN EEUW

Een van de bekendste en belangrijkste perioden in de Nederlandse geschiedenis beleef je opnieuw in het Spel van de Gouden Eeuw. In dit spel ga je als beginnend ondernemer aan de slag, met als doel je vermogen op te bouwen door succesvol te investeren en te beleggen. Het bijzondere van dit spel is dat alles wat je ziet – van de personen die je ontmoet tot de rentestanden – gebaseerd is op echte historische gegevens. Je speelt dus een echte Gouden Eeuwer.

Kennis, informatie, is altijd een belangrijke factor als je vermogen wil vergaren. Zonder gedegen kennis bestaat de kans dat je door verkeerde beslissingen met je gezin tot armoede vervalt. Of dat klasgenoten het er een stuk beter van afbrengen dan jij, en dat is wel het laatste wat je wil.

OVERZICHT LESSEN

In deze lessen ga je de volgende informatie verzamelen:

Vermogen, investeringen en beleggen in de Gouden Eeuw

Om te beginnen fris je je kennis op over een aantal begrippen uit de economie die een rol spelen in het Spel van de Gouden Eeuw. Denk aan vermogen, rendement en investeringen. Vervolgens maak je kennis met asymmetrische informatie: wat als iemand anders iets weet wat jij niet weet?

Het Spel van de Gouden Eeuw spelen

Tijd om aan de slag te gaan. Bij het spelen van het spel maak je aantekeningen, zodat je samen met je medeleerlingen kunt analyseren wat je beter wel en niet kunt doen.

Analyse en strategie

Je medeleerlingen en jij zijn als ondernemer actief geweest in de Gouden Eeuw. Sommigen zullen het beter hebben gedaan dan anderen. Ook zul je problemen zijn tegengekomen die anderen helemaal niet gehad hebben. In groepjes bespreek je je spelervaringen en probeer je te achterhalen wat de sleutel is tot een jaloersmakend vermogen. Jullie aanwijzingen presenteer je vervolgens kort aan de andere groepjes.

1: VERMOGEN EN INVESTERINGEN

In kas	f 210
Investerings	f 1961 +/-
Bezittingen	f 2171
[.....]	f 100 +/-
Eigen vermogen	f 2071

Hierboven staat een voorbeeld van de balans van een onderneming. Het gaat hier om een Amsterdamse vishandelaar uit de Gouden Eeuw. De handelaar heeft een **eigen vermogen** van f 2071,- .

1. Beschrijf het concept eigen vermogen. Gebruik eventueel je tekstboek.

2. Welk woord hoort op de [.....] te staan? Omcirkel het juiste antwoord.

- a. kapitaal
- b. rente
- c. schuld
- d. winst

In dit geval heeft de handelaar een positief eigen vermogen. Vermogen kan ook negatief uitvallen. Wanneer iemand daardoor zijn leningen niet meer kan terugbetalen, kan er beslag worden gelegd op de bezittingen van de onderneming. De onderneming is dan **failliet**.

Het vermogen van een onderneming kan gebruikt worden om te investeren. Geïvesteerd vermogen levert **rendement** op. In formule:

$$\text{Rendement} = \frac{\text{investeringsopbrengst}}{\text{investering}} \times 100\%$$

Investeren is het opofferen van middelen zoals tijd, geld of arbeid, met een bepaald doel voor ogen. Een voorbeeld hiervan is leren voor je economietoets. Je investeert kostbare tijd en stopt arbeid in het leerproces. Het doel is een voldoende halen.

Stel dat twee van je medeleerlingen, Sophie en Sam, allebei een week hebben om te leren voor hun toets. Ze hebben echter een nogal verschillende aanpak. Sam zondert zich graag af in de zelfstudieruimte en blokt vervolgens een paar uur. Sophie leert liever wanneer haar hoofd er naar staat en dat gebeurt op onregelmatige tijden. Na een week lang leren maken Sophie en Sam de balans op. Sam heeft door zijn gedisciplineerde aanpak 7 uur kunnen leren; Sophie met haar aanpak 5. Bij het terugkrijgen van de cijfers blijken Sam en Sophie respectievelijk een 8 en een 6 gehaald te hebben. Allebei een voldoende.

3. Wie van de twee heeft het meeste rendement (uitgedrukt in punten per uur) uit zijn tijd gehaald? Laat dit zien met een berekening. Ga uit van een 1 als je helemaal niet leert.

Ondernemers in de Gouden Eeuw gingen al op hun twaalfde van school en leerden het vak dan in de praktijk. Bijvoorbeeld in welke producten ze konden investeren. Op de website van het Spel van de Gouden Eeuw (www.spelvandegoudeneeuw.nl) vind je het volgende tekstje:

“Graan, zout, haring, hout, wijn werden in grote hoeveelheden op de Amsterdamse stapelmarkt aangevoerd en verhandeld. Zulke bulkgoederen kenmerken zich door grote hoeveelheden tegelijk, een vrij hoge omzetsnelheid (grote hoeveelheden in korte tijd), maar kleine winstmarges.

Zijde, leer en diamanten zijn dure luxeproducten. Ze kenmerken zich door kleine hoeveelheden, hoge marges en een lage omzetsnelheid, dat wil zeggen, je verkoopt slechts kleine partijen per keer en het duurt lang om partijen aan de man te brengen.”

4. Welke term(en) gebruiken de schrijvers hier als ze het over rendement hebben?

5. Welke twee kenmerken van goederen noemen de schrijvers naast het rendement nog meer?

Als ondernemer kun je geld investeren in goederen. Geld uit je eigen vermogen – maar ook geleend geld. Ook als je te krap bij kas zit, kun je van een ander geld lenen. Die ander noem je dan een **crediteur** of schuldeiser. De persoon die aan iemand anders iets verschuldigd is, is een **debiteur** of schuldenaar.

Denk even terug aan de zeventiende-eeuwse vishandelaar uit het begin van dit hoofdstuk. Stel je voor dat jij die vishandelaar bent. Je hebt sterke vermoedens dat gedroogde, gezouten vis over een jaar veel duurder zal zijn dan vandaag. Je wil daarom vandaag een grote hoeveelheid van die vis inkopen, om die over een jaar met winst te verkopen. Hoe meer vis, des te beter. Zelf heb je zo'n 2000 gulden. Maar je kent ook een crediteur: Cornelis Hooft is bereid om je f800,- uit te lenen voor een periode van acht maanden, tegen een rentepercentage van 14%. Je besluit dit geld te lenen en ook in de vis te investeren.

6. Bereken het bedrag dat je Cornelis Hooft in totaal schuldig bent, wanneer je de lening na acht maanden aflost.

---

7. Na een jaar blijkt het rendement van de vis 12% te zijn. Wat moet de conclusie achteraf dan zijn?

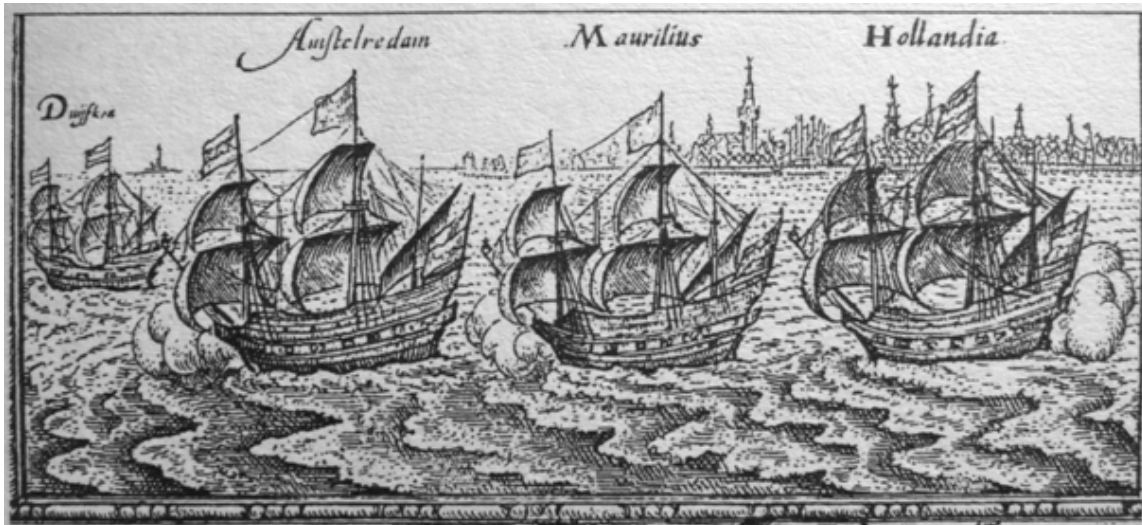
- a. Het was een goed besluit om f2800 te investeren.
- b. Je had beter een ander bedrag kunnen investeren, namelijk .....
- c. Je had beter niet kunnen investeren.

Leg je antwoord uit.

2: BELEGGEN IN DE GOUDEN EEUW

De vier schepen waarmee Cornelis de Houtman in 1595 vertrok

Toen Cornelis de Houtman in 1597 na een Indische reis van twee jaar in Amsterdam arriveerde met veelbelovende verhalen over de rijkdom van Azië, werden in Amsterdam, Middelburg en Rotterdam meteen nieuwe plannen gesmeed om naar de Oost te varen.

Stel je voor dat jij in Amsterdam woonde en een graantje mee wilde pikken van deze nieuwe handel. Dan was het goed om te weten in welke onderneming je je geld het beste kon stoppen - de Amsterdamse of toch een van de compagnieën uit de andere steden?

In de onderstaande opdrachten ga je dieper in op de economie achter een investering in de Aziatische handel. Aan iets kopen in een winkel, of investeren in een reis naar de Oost, zitten allerlei economische aspecten. Wanneer je deze beter begrijpt, koop je minder snel iets van lage kwaliteit en kun je meer verdienen bij een belegging.

De volgende begrippen worden geïntroduceerd:

- Asymmetrische informatie
- Reputatie
- Risico
- Beleggen

ASYMMETRISCHE INFORMATIE

In de volgende twee situaties vindt er steeds een economische transactie plaats tussen twee partijen. In beide situaties beschikken de partijen niet over dezelfde informatie:

I. Je koopt een nieuwe mobiele telefoon bij een winkel. Je wilt een mooie telefoon, niet te duur met een grote internetbundel. De verkoper presenteert een aantal telefoons en mogelijke abonnementen.

II. Je investeert in de Amsterdamse compagnie. Je hebt hiervoor informatie gekregen over de eerdere reizen van hun schepen en over de winst die daarmee gemaakt is.

Beantwoord over elk van de twee situaties op de vorige pagina de volgende vragen:

8. Welke twee partijen kun je onderscheiden?

I. ....

II. ....

9. Welke partij beschikt over de meeste informatie?

I. ....

II. ....

10. Geef bij elke situatie twee voorbeelden van informatie die de partij met de meeste informatie wel heeft en de andere partij niet.

I. ....
.....

II. ....
.....

In de bovenstaande voorbeelden was sprake van onvolledige en/of **asymmetrische informatie**. Opdrachtgever (**principaal**) en opdrachtnemer (**agent**) beschikken niet over dezelfde informatie over elkaars doen en laten. Ze hebben een gezamenlijk belang, maar ook een eigen (tegengesteld) belang.

11. Bedenk een voorbeeldsituatie waarbij een partij principaal en een partij agent is, en welk tegengesteld belang ze kunnen hebben.

.....
.....

In sommige situaties zie je veranderingen in het gedrag van partijen als ze geen direct risico lopen door hun daden. Als zij misbruik maken van de onvolledige en/of asymmetrische informatie, wordt dat **moreel wangedrag** (moral hazard) genoemd.

12. Beschrijf welk moreel wangedrag kan optreden als iemand een mobieltje met extra garantie koopt, ten opzichte van iemand die een mobieltjes zonder extra garantie koopt.

.....

13. Kan in het algemeen de principaal of de agent eenvoudiger misbruik maken van de situatie? Geef een voorbeeld om je antwoord uit te leggen.

.....

REPUTATIE

Op Wikipedia wordt reputatie als volgt omschreven:

“Reputatie is de weerslag van een reeks van eigenschappen die spontaan met een persoon, een organisme of een voorwerp geassocieerd worden. Gaat het hoofdzakelijk om negatieve eigenschappen dan is sprake van een slechte of kwade reputatie, gaat het daarentegen om overwegend positieve eigenschappen dan is de reputatie goed.”

Reputatie speelt een belangrijke rol bij interacties tussen mensen. Of het nu om een nieuwe leraar gaat, het online kopen van kleding of het investeren in een handelsreis.

14. Geef een voorbeeld van een bedrijf met, volgens jou, een slechte reputatie. Leg je antwoord uit.

.....

.....

Bekijk www.ebay.nl. eBay is een online handelsplaats waarop gebruikers lokaal, nationaal en internationaal kunnen handelen. Reputatie speelt een heel belangrijke rol op eBay.

15. Hoe wordt op eBay reputatie gebruikt? Wat is de invloed van een goede of slechte reputatie?

.....

.....

16. Leg uit hoe via reputatie misbruik van onvolledige en/of asymmetrische informatie kan worden voorkomen.

.....

.....

BELEGGEN EN RISICO

Investeren in de Aziatische handel is een vorm van beleggen. Een koopman in de Gouden Eeuw kon genoeg geld hebben om te beleggen in de reis van een VOC-schip. Hiermee hoopte hij in de toekomst financieel voordeel te behalen. Als schepen vergingen, was de werkelijkheid helaas anders.

Een **belegging** is een “vorm van investering waarbij geld wordt vastgelegd voor langere of kortere tijd met als doel om in de toekomst financieel voordeel te behalen” (Wikipedia).

In de onderstaande tabel staan verschillende producten waaraan je geld kunt uitgeven.

	BELEGGEN/ CONSUMEREN/	TERMIJN: KORT/ LANG/BEIDE?	MEESTE RISICO?
AZIATISCHE HANDEL			
BROODJE SHOARMA			
KOOPHUIS			
KUNST			
MOBIELE TELEFOON			
SPAARREKENING			
STRIPBOEKEN			
WIJN			

17. Vul de tabel in.

- Geef aan of de producten beleggingen/consumpties of beide zijn;
- of je er op korte of lange termijn financieel voordeel van denkt te krijgen of beide;
- en maak een rangorde van 1 t/m 8 (1 het minst risicovolle, 8 het meest risicovolle product).

In de tabel ontbreekt een van de bekendste vormen van beleggen: beleggen in aandelen. Wanneer je een aandeel koopt in bijvoorbeeld Facebook of de VOC ben je voor een stukje eigenaar van de onderneming. Het bedrijf kan jouw geld gebruiken om te investeren. In ruil daarvoor krijg jij in de toekomst een stukje van de winst.

18. Welk risico loop jij als je een aandeel koopt?

19. Bedenk twee voordelen die een onderneming kan hebben van het uitgeven van aandelen, vergeleken met het investeren van eigen vermogen.

De eerste **verhandelbare aandelen** waren die van de VOC, opgericht in 1602. Verhandelbaar wil zeggen dat de eigenaar van de aandelen ze mocht doorverkopen.

20. Welke belegging heeft een lager risico, een belegging in VOC-aandelen in 1604 of een belegging in VOC-aandelen in 1644? Leg je antwoord uit.

Hieronder staan drie stellingen over het verband tussen verhandelbare aandelen en de winst van de onderneming.

I. Aandelen kunnen in waarde dalen, terwijl de onderneming winstgevend is.

II. Aandelen kunnen in waarde stijgen, terwijl de onderneming verliesgevend is.

III. Aandelen kunnen in waarde stijgen, terwijl er over de winstgevendheid van een bedrijf weinig bekend is.

21. Kies samen met een klasgenoot een stelling. Bediscussieer de stelling.

a. Is de stelling waar of niet waar?

---

b. Geef een situatie waarop de stelling van toepassing is.

3: HET SPEL SPELEN

Tijdens het spelen van het Spel van de Gouden Eeuw maak je veel keuzes, loop je tegen problemen aan, en maak je misschien wel fouten. In dit hoofdstuk houd je een aantal gebeurtenissen en beslissingen bij. De bedoeling is natuurlijk dat jij en anderen ervan leren, zodat je een volgende keer beter kunt spelen.

Het is het handigste om vast voor het spelen dit hoofdstuk door te nemen, zodat je ziet wat er gevraagd wordt. Tijdens het spelen kun je dan in potlood aantekeningen bij de vragen maken, of ze in klad beantwoorden, om ze achteraf definitief te maken. Schrijf ook je eindscore op.

Na dit hoofdstuk ga je in de klas je ervaringen delen met medeleerlingen. Voor iedereen zal het spel anders verlopen zijn; je zult dan ook verschillende keuzes gemaakt hebben en tegen verschillende problemen aangelopen zijn.

KEUZES

Omschrijf een keuze die je in het spel hebt gemaakt. Geef aan waarvoor je gekozen hebt, voor welk alternatief je niet gekozen hebt, en waarop je keus gebaseerd was. Bijvoorbeeld:

Ik heb gekozen om alleen te investeren in bulkgoederen, tot ik een belegging kon betalen. Ik heb dus gekozen om niet te investeren in luxegoederen. Ik baseerde mijn keus op het feit dat de omloopsnelheid van luxegoederen laag is; en op mijn vermoeden dat het rendement omlaag zou gaan, aangezien dat in de afgelopen maanden ook gebeurd was; en op mijn gevoel dat ik zout sowieso altijd leuker vind dan peper.

22. Ik heb gekozen om...

Ik heb dus gekozen om niet...

Ik baseerde mijn keus op
het feit dat...

en/of mijn vermoeden dat...

en/of een gevoel, namelijk...

PROBLEMEN

Omschrijf een (economisch) probleem waar jij als ondernemer in de Gouden Eeuw tegenaan liep. Geef aan hoe je erop gereageerd hebt, wat volgens jou de belangrijkste oorzaak was, en of je het probleem misschien had kunnen voorkómen. Bijvoorbeeld:

Op een bepaald moment in het spel had ik het probleem dat ik rood stond door een paar tegenvallers achter elkaar. Ik heb toen beleggingen verkocht, zodat ik weer geld had om te investeren. Het probleem was voornamelijk ontstaan doordat ik voor al mijn geld goederen en beleggingen had gekocht. Ik had het probleem kunnen voorkomen door geld achter de hand te houden of door mijn investeringen met verlies te verkopen.

23. Op een bepaald moment in het spel had ik het probleem dat...

Ik heb toen...

Het probleem was voornamelijk ontstaan doordat...

Ik had het probleem kunnen voorkomen door...

RISICO'S

Omschrijf een risico waarmee je in het spel te maken kreeg - er zijn er nogal wat. Geef aan wat het risico inhield, of je het risico genomen hebt; zo nee, waarom niet en zo ja, wat je eventueel gedaan hebt om al te ingrijpende gevolgen van een slechte afloop te voorkomen.

24. Ik kreeg te maken met het risico dat...

.....

Ik heb dat risico niet genomen, omdat...

.....

OF Ik heb dat risico wel genomen, en ik heb...

.....

REPUTATIES

Omschrijf een situatie waarin jouw of iemand anders' goede of slechte reputatie een rol speelde. Omschrijf de rol die de reputatie speelde. Ga zowel in op de oorzaak van de goede/slechte reputatie, als op de gevolgen.

25. Reputatie speelde een rol toen...

.....

Het ging om de reputatie van...

.....

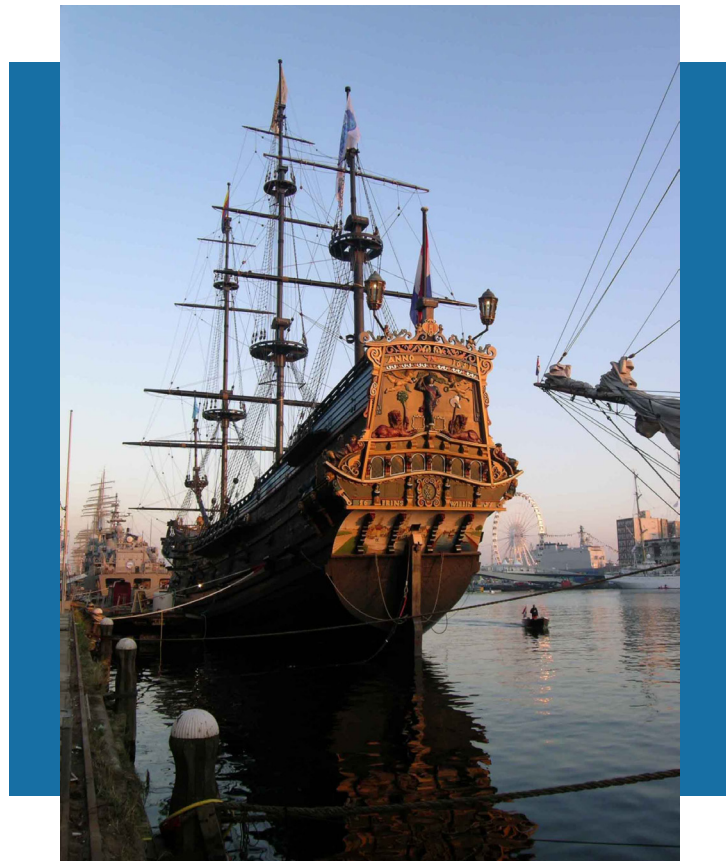
Die reputatie was goed/slecht doordat...

.....

Het gevolg was dat...

.....

EINDSCORE:

Na een aantal succesvolle reizen van en naar Indië, verging VOC-schip Prins Willem in 1662. De volledige bemanning liet het leven en de hele lading ging verloren. Foto: replica van de Prins Willem / Bron: Dirk van der Made, CC-BY

4: ANALYSE EN STRATEGIE

Je hebt het Spel van de Gouden Eeuw gespeeld. Hoe ging het? Ben je vermogend geworden, of juist failliet gegaan? Had je geluk of pech? Heb je fouten gemaakt, de juiste beslissingen genomen of al-lebei? In dit hoofdstuk ga je over de antwoorden op deze vragen praten met je medeleerlingen. De bedoeling is dat je samen uiteindelijk uitstijgt boven individuele beslissingen, en tot een strategie komt die een grote kans op succes biedt.

Inventariseer wat ieders ervaringen zijn. Beantwoord daarmee de volgende vragen.

26. Heeft iedereen in jullie groepje dezelfde speelstijl? Met andere woorden, volgt iedereen dezelfde weg door het spel? Zo ja, licht deze speelstijl toe. Zo nee, licht de verschillen toe.

---

27. Wat is volgens jullie het belangrijkste soort probleem waar je tegenaan kunt lopen in het spel?

---

28. Kun je in het spel dat soort problemen voorkómen, volgens jullie? Zo ja, hoe? Zo nee, wat kun je het beste doen om er zo weinig mogelijk last van te hebben?

---

29. Kun je volgens jullie in het algemeen risico voorkomen? Zo ja, hoe? Zo nee, wat kun je het beste doen om er zo weinig mogelijk last van te hebben?

---

30. Wie in jullie groepje had het hoogste vermogen verzameld? Wat waren de belangrijkste oorzaken van zijn of haar succes?

Als laatste maken jullie gezamenlijk een lijst met algemene adviezen voor spelers van het spel en andere ondernemers. In de tips mag je geen specifieke goederen, beleggingen of bedragen noemen. Je moet de tips zo formuleren dat ze algemeen geldig zijn.

31. Maak in je schrift of op een apart vel papier een lijst met 5 do en 5 don't adviezen: welke vijf dingen moet iemand absoluut doen, en welke 5 dingen moet iemand absoluut laten als hij of zij succesvol wil ondernemen? Gebruik in de lijst in elk geval de volgende termen:

- asymmetrische informatie
- investeren
- rendement
- reputatie
- risico
- vermogen

5: EINDOPDRACHT

A) DE BEURSGANG VAN FACEBOOK

In deze opdracht schrijf je een artikel voor Het Financieele Dagblad over de beursgang van Facebook. Je identificeert de verschillende betrokken partijen en analyseert de risico's die zij liepen.

INLEIDING

Facebook ging in de loop van 2012 naar de beurs. Voorafgaand aan die beursgang was Facebook veel in het nieuws. Lees de volgende twee artikelen van de dag van de beursgang:

<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2694/Tech-Media/article/detail/3257303/2012/05/18/De-Facebook-beursgang-volgen-voor-dummies.dhtml>

<http://www.nrc.nl/nieuws/2012/05/18/facebook-gaat-vandaag-naar-de-beurs-en-dan/>

Inmiddels kunnen we terugkijken op de eerste periode van Facebook als beursgenoteerd bedrijf en analyseren wat er allemaal gebeurd is.

OPDRACHT

Zoek zelf op wat er in de periode na de beursgang allemaal gebeurde. Schrijf vervolgens een prettig leesbaar en duidelijk krantenartikel van minimaal 300 en maximaal 600 woorden. In het artikel moet een lezer in elk geval kunnen:

- lezen wat asymmetrische informatie is
- lezen hoe er rond een beursgang sprake kan zijn van asymmetrische informatie, en wat de overheid daaraan doet
- kennismaken met de verschillende partijen die een rol speelden, en lezen welke risico's zij namen
- lezen op welke manieren de verschillende betrokkenen geld hoopten te verdienen
- lezen wat er voorafgaand, tijdens en vlak na de beursgang gebeurde
- lezen wat de stand van zaken op dit moment is
- lezen wat, achteraf gezien, het beste moment zou zijn geweest om aandelen Facebook te kopen en verkopen
- lezen of je dat ook vooraf had kunnen weten
- lezen of er fouten zijn gemaakt rond de beursgang en zo ja, welke en door wie dan
- lezen of er sprake is geweest van moreel wangedrag rond de beursgang en zo ja, hoe en door wie dan

De hierboven genoemde punten hoeven niet in precies deze volgorde aan bod te komen in je stuk; je tekst moet in de eerste plaats goed lopen en leesbaar zijn als een krantenartikel. Het artikel moet verder:

- een aantrekkelijke kop hebben
- voorzien zijn van 1 of 2 passende foto's of andere plaatjes
- een duidelijke inleiding, kern en conclusie hebben
- aan het eind met twee links verwijzen naar meer informatie over dit onderwerp op internet.

B) ZELF ONDERNEMEN

In deze opdracht schrijf je een hoofdstuk voor het ondernemingsplan van je eigen startende bedrijf. In het hoofdstuk verplaats je je in je beoogde klanten en zet je hun mogelijke twijfels op een rijtje.

INLEIDING

Als je een bedrijf begint, is het handig om een ondernemingsplan op te stellen. Daarin beschrijf je verschillende aspecten van je bedrijf. Zo'n plan kun je bijvoorbeeld aan de bank laten zien, als je krediet nodig hebt. Het schrijven zelf helpt je ook al, doordat het zorgt dat je goed nadenkt over je onderneming. Bekijk de volgende websites:

<http://www.kvk.nl/ondernemen/bedrijf-starten/een-ondernemingsplan-maken/>

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Ondernemingsplan>

OPDRACHT

Bedenk een bedrijf dat je wil beginnen. Bekijk vervolgens met je nieuwe bedrijf in je hoofd deze website:

<http://www.kvk.nl/ondernemen/marketing/marktonderzoek/onderzoek-uw-klanten/>

Schrijf een hoofdstuk van minimaal 300 en maximaal 600 woorden voor het markt-gedeelte van je ondernemingsplan. Het hoofdstuk moet duidelijk beschrijven:

- wie je beoogde klanten en/of opdrachtgevers zijn
- waarom deze partijen zaken met jou willen doen – wat lever jij ze?
- waarom deze partijen beter bij jou terecht kunnen dan bij een concurrent – wat biedt jouw bedrijf dat concurrenten niet bieden?
- welke risico's je klanten vanuit hun eigen oogpunt kunnen lopen als ze zaken met jou doen, en of die risico's samenhangen met asymmetrische informatie
  - o beschrijf de risico's apart voor je eerste klanten en voor latere klanten
- of en hoe je bedrijf de risico's voor je klanten zo klein mogelijk maakt
  - o maak weer onderscheid tussen klanten vlak nadat je bedrijf is gestart en klanten als je bedrijf een tijdje draait
- of en hoe de overheid de risico's voor je klanten zo klein mogelijk maakt
  - o idem: onderscheid klanten die er vroeg bij zijn en klanten als je bedrijf een tijdje draait
- hoe jouw bedrijf het vertrouwen van je beoogde klanten wil gaan winnen
  - o ook hier: laat zowel zien hoe je het vertrouwen wint van de eerste klanten, als van latere klanten

De hierboven genoemde punten hoeven niet in precies deze volgorde aan bod te komen in je stuk. Je hoofdstuk moet verder:

- een duidelijke, zakelijke titel hebben
- bestaan uit paragrafen van minimaal 75, maximaal 150 woorden per stuk, die ieder een eigen duidelijke, zakelijke titel hebben